

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ—GHERLA. CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învolală

Partea oficială.

Pastorală de învierea Domnului 1934.

IULIU

din îndurarea lui Dumnezeu și grația Sfântului Scaun Apostolic al Romei

Episcop român unit de Cluj—Gherla,

Veneratului Cler și iubitului popor dreptcredincios,

Dar și Blăcuvântare dela Dumnezeu Tatăl și Mântuitorul Nostru Isus Hristos.

Venerați Frați și Preaiubiți Fii!

Hristos Domnul, plinind dumnezeescul cuvânt, „a treia zi voiu învia”, răsare biruitor din mormânt. Biruința Domnului este biruință asupra morții, și înstăpânirea vieții darului lui Dumnezeu în sufletele răscumpărate prin jertfa adusă pe sfântul lemn al crucii, pentru mântuirea lumii. Părtași ai biruinței Domnului, din darul lui Dumnezeu, revărsat în sufletele noastre, fericiți rostim azi, cu toții, cântarea de biruință: „Hristos a înviat”. Sufletul nostru credincios trăiește în această biruință asupra morții, și simte, fericit, desrobirea din sclăvia păcatului prin Isus Hristos Domnul nostru. Fiorul de fericire, care cuprinde sufletele la auzul și rostirea cântării de biruință „Hristos a înviat”, este fiorul vieții noi, a libertății adevărate, care străbate sufletul credinciosului. „Dacă vă va elibera pe voi Fiul, zice Domnul, atunci veți fi cu adevărat liberi”. Pentru că tot cel ce face păcatul, este rob păcatului. Aceasta fericire a libertății adevărate și depline fericește sufletele noastre. Toată bogăția acestei fericiri ne fericește sufletul în ziua mare și lumi-

nată, pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa.

Grea și înfricoșată povoaară este păcatul, care robește sufletul cu puterea întunecului. Dumnezeescă înălțare este desrobirea și luminarea lui, întru lumina darului lui Hristos, întru lumina primirei de fii. Această lumină și acest dar l-am primit toți cei răscumpărați prin jertfa Domnului. La viață nouă, la viața darului am fost treziți cu toții prin învierea Domnului și ne-am renăscut fii ai lui Dumnezeu toți, cei ce prin credință ne-am altoit întru Hristos Isus Domnul nostru. „Toți cei ce l-au primit pe El, le-a dat lor putere de a fi fii ai lui Dumnezeu... cari dela Dumnezeu s'au născut, toți, cei ce cred întru numele Lui”.

Sărbătoarea sărbătorilor. Impărăteasă și Doamnă, este plină de lumina sufletelor fiilor lui Dumnezeu. Și a celor mari și a celor mici, a tuturor cari prin smerenia sufletului s'au plecat spre isoarele darului Dumnezeesc, a sfintelor lui Hristos Taine, și au sorbit din beutura nouă, care este Hristos Dumnezeu.

Toți cei ce s'au făcut asemenea pruncilor, din ochii cărora strălucește lumina dumnezească a nevinovăției, și și-au lămurit sufletul, făcându-se asemenea lor, înaintea lui Dumnezeu, simt astăzi ce este împărăția lui Dumnezeu. Simt această împărăție a lui Dumnezeu, stăpânind, cu fericirea cerească, în sufletul lor. „Unora ca acestora este împărăția lui Dumnezeu“, care, precum atât de mărit spune sfântul Apostol Pavel, „nu este mâncare și beutură, ci este dreptate pace și bucurie sufletească“. Din sufletul acestora se desprinde fericită, peste toată fața pământului, cântarea de biruință „*Hristos a înviat*“, și trăiesc cu adevărat fericiți „ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa“.

Toți aceștia sunt cei ce cu Hristos împreună au înviat și trăiesc într-un el prin darul, care s'a revărsat într-un ei din tainele lui Hristos, de viață dăătoare. Aceștia toți, sunt cei ce văd pe Hristos Domnul înviat din morți, fericiți într-o dumnezească sufletească vedenie. Plinindu-se cuvântul Domnului „*Lumea nu mă va vedea, iar voi mă veți vedea, că eu sunt viu și voi veți fi vii*“. Curățenia sufletului este viața lui. Adevărată viață. Viață fericită. Fericiți cei curați cu inima, căci aceștia vor vedea pe Dumnezeu.

Puterea vieții noastre în cursul cărării grele a veacurilor, a fost puterea vieții Domnului, care trăia, prin credință, în sufletele părinților noștri. Ne-am simțit puternici în toate greutatețile, pentru că ne-am simțit aproape de Domnul și am înțeles cuvintele prorocului, „dacă Dumnezeu este cu noi, cine este împotriva noastră.“ Dumnezeu a fost preabun și preamilosiv cu acest neam pentru credința lui și dragostea lui față de El și de biserica Lui. Voi știți, cât era de smerită bisericuța de lemn în mijlocul căsuțelor de iobagi și totuși le străjuia puternic, pentru că ea păzea sufletul de aur al neamului credincios Dumnezeu său,

întru care și-a așezat nădejdea dreptății vieții sale.

Ce putere lua sufletul iobagului, după zilele trudite în brazdă streină, când intra în bisericuța din deal, el și soția lui, ducând de mână rodul bogat al vieții lor, pruncii scumpi, pentru a-i închina Domnului și pentru a-i învăța să se închine Părintelui ceresc, care face dreptate săracului și obiditului. Să se închine Dumnezeului dreptății neamurilor. Când cântau ei, „aceasta este ziua, care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa“, se bucurau cu sufletul credincios, simțindu-se îmbrățișați cu toții, tineri și bătrâni și prunci mici, prin credință, cu Dumnezeu lor și peste greutatețile zilelor amare, pe cari le trăiau, vedeau împlinirea, odată și odată, a dreptății lui Dumnezeu într-un desrobirea deplină a sufletului și a trupului prin răsărirea soarelui dreptății. Și pentru credința lor, a părinților și strămoșilor noștri, cari știau, că începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu, s'a plinit așteptarea sufletului lor și asupra noastră s'a revărsat îmbelșugată dragostea lui Dumnezeu. Domnul a lărgit hotarele, brațele fiilor neamului lucrează în brazda proprie, în cea mai deplină libertate. Un neam întreg trebuia să cadă în genunchi, mulțumind lui Dumnezeu și să ridice cântare de preamărire Aceluia, care lucrând ca un Atotputernic, rostind judecata dreaptă la plinirea veacurilor alergării neamului, i-a adunat pe toți din risipire.

Au fost mulți, cari au mulțumit lui Dumnezeu și mulțumesc și azi. Urmează cărarea credinței părinților, cunosc cărarea bisericii. Indreptează cu grijă pașii pruncilor lor pe cărarea lui Dumnezeu, pe cărarea vieții. Indreptează privirile lor și ale pruncilor spre biserica lui Dumnezeu și se apropie cu drag de altarul Domnului, pentru a sorbi din izvorul nemuririi. Zidesc, în țara întregită, viața lor și a familiilor lor pe temelia nebiruită, care este Hristos Domnul.

Dar să mărturisim, cu durere, sunt mulți, și dintre cei dela sate și dintre cei dela orașe, și dintre cei de jos și dintre cei de sus, sunt mulți, cari au uitat și uită de Dumnezeu, rătăcesc pe căile întunerecului, zidesc pe nisip și lucrează zadarnic. Zadarnic cu adevărat, dacă la temelie nu se așează piatra nestrucată, care e credința întru Hristos Isus.

Toți au fost împărtașiți de bunătatea lui Dumnezeu și totuși putem spune cu Domnul și aici au nu zece s'au vindecat? Dar cei nouă unde sunt? Nu s'a aflat decât unul singur să vină și să mulțumească. Noi chemăm pe toți la datorită închinăciune de mulțumită.

În ziua luminată a „Invierii“ să trezim credința în suflete și să luăm hotărârea nestrămutată, dela mic la mare, să îndreptăm pașii noștri spre cărarea, pe care au umblat părinții noștri. Spre cărarea credinței: spre cărarea plinirii poruncilor lui Dumnezeu. Să aflăm bucurie în apropierea Domnului, să simțim tot mai mult puterea credinții în sufletele noastre. Să muncim și să zidim cu această putere. Ce așezare puternică va fi lucrarea noastră, a neamului și a țării, dacă va fi însuflețită de acest suflet creștinesc de viață dătător. Ce sunt greutatețile zilelor de față în asemănare cu greutatețile veacurilor străbătute de un neam copleșit de toate greutatețile și vitregiile vieții, cari le stăpâneau? Să ne trezim la nouă viață întru Hristos. Inviați întru Domnul, însuflețiți de puterea credinții, să ne îmbogățim în virtuțile Domnului și fără șovăire să clădim viitorul neamului, mai fericit, așezând suflet dumnezeesc

în lucrarea noastră. Tot ce a fost pătruns de acest suflet a înfruntat veacurile. Toate s'au învechit, toate s'au schimbat și s'au măcinat, ca o haină învechită au fost lăpădate, numai cuvântul Domnului a străbătut veacurile întinerind din veac în veac, pentru că este suflet și viață. Cel ce clădește pe acest cuvânt și trăiește prin credința întru el, trăiește în Hristos și are viață veșnică. Hristos ieri, azi, același în veci.

Nouăsprezece veacuri mărturisesc strălucit aceasta. Nouăsprezece veacuri, cari le încheiăm cu acest an sfânt, cheazășec plinirea cuvântului dumnezeesc până la sfârșitul lor.

„Cerul și pământul vor trece, cuvintele mele nu vor trece“.

Să ascultăm cuvântul Domnului de chemare peste veacuri.

Ne cheamă Domnul la viață nouă. Ne-a dăruit din prisosință această viață. Să adăpăm sufletele noastre însetate și cu puteri înalte să urmăm cărarea, mulțumind Domnului pentru bogățiile darului său revărsate asupra noastră și asupra neamului nostru.

Acesta să fie rodul bucuriei sufletești în lumina de viață dătătoare a Invierii Domnului.

„Să se scoale Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii lui“.

„Hristos a înviat“.

„Să ne închinăm sfintei Invierii Lui celei de a treia zi“.

„Darul Domnului cu voi.“

Dragostea mea cu voi cu toți întru Hristos Isus. Amin“.

Cluj, Invierea Domnului 1934.

Episcop Iuliu.

Aceasta pastorală se va citi din partea Onarat Frățiilor Voastre popoului credincios în prima zi de Paști, iar în filii în ziua a doua. Unde sunt mai multe filii, se va citi și a treia zi de sărbătoare.

Hirotonire.

În 24 Martie a. c. au fost hirotoniți întru *ipodiaconi și diaconi*, iar în 25 Martie a. c., la sărbătoarea „Buna-vestire“ au fost hirotoniți întru *preoți* clericii diecezani: *Aurel Sestrașiu, Vasile Mureșan, Ioan Marcu, Gheorghe Mărghitaș și Pompei Onotrei.*

Cluj. la 26 Martie 1934.

Nr. 1940.

Numiri.

Onoratul *Augustin Moldovan*, cooperator în Aluniș, tr. Gherlei, a fost numit *administrator local* în aceeași parohie.

Din șed. conz. 9 Martie 1934.

Nr. 1413.

Penzionare.

Mult Onoratul *Ioan Chintean*, protopop on.-paroh în Aluniș, tr. Gherlei, la cererea proprie a fost trecut în șirul preoților pensionari, cu data de 1 Aprilie 1934.

Din șed. conz. 9 Martie 1934.

Nr. 1413.

Onoratul *Valcriu Mureșan*, paroh în Bichigiu, la cererea proprie a fost trecut în penziune pe ziua de 1 Martie a. c.

Din șed. conz. 1 Febr. 1934.

Nr. 556.

Mult Onoratul *Andrei Oltean*, paroh-protopop on. în Sâmboeni, la cererea proprie a fost trecut în penziune pe ziua de 1 Maiu a. c.

Din șed. conz. 22 Martie 1934.

Nr. 1596.

Amânări speciale și dispenze condiționale pentru ordinanți.

În urma adresei Onoratului Minister al Instrucțiunii, Cultelor și Arte-

lor Nr. 41711/4288 dela 23 Martie a. c., aducem la cunoștința celor interesați, că Onoratul Minister al Apărării Naționale, — conform adresei No. 16469/1934 — înțelege să acorde în mod excepțional amânări, peste etatea de 27 ani, numai acelor tineri, cari dovedesc, că *urmează studii teologice superioare*, sau celor cari, deși le-au absolvit, *nu au putut fi hirotoniți din lipsă de locuri.*

Prin urmare nu se pot acorda amânări excepționale peste etatea de 27 ani și nici dispense condiționale până la etatea de 27 ani *teologilor*, cari urmează studii ce nu au nici o legătură cu biserica, deoarece aceste dispense, conform prevederilor legii de recrutare, *se dau numai pentru studii teologice.*

Cluj, la 30 Martie 1934.

Nr. 2052.

Bibliografie.

Reverendisimul Nicolae Brânzeu, canonic la Lugoj, a publicat o broșură cu folositoare instrucții pentru *prima cuminecare a copiilor. O recomandăm călduros preoțimei noastre.* Costul 12 Lei.

Din șed. conz. 15 Martie 1934.

Nr. 1694.

Concurs la parohii.

Parohia *Sâmboeni*, din tractul protopopesc al Câmpiei, se curentează *cu termenul de 1 Maiu a. c.*

Din șed. conz. 22 Martie 1934.

Nr. 1596.

Doritorii de-a dobândi unul din acest beneficiu parohiale, să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopal în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesc competent*, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesc
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlar 1932/33, la caz, că școala în anul școlar trecut n'a funcționat atestat oficios, că pruncii totuși au fost catehizați
4. Extras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugărilor

La rugările înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autentificate de către oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

Necrolog

Cu durere anunțăm Veneratului Cler, că Mult Onoratul *Demetriu c. Cupșa*, fost titular paroh al Mănăstirii Nicula, protopop onorar, asesor consistorial, a repausat în Domnul în ziua de 20 Ianuarie 1934, în anul 68 al vieții și 45 al preoției.

Onorat Frațiiile Voastre veți aduce la altarul Domnului sufragiile pii îndatinate pentru odihna sufletului adormitului în Hristos Frate.

Cluj, la 15 Februarie 1934.

Nr. 1038.

Cu durere anunțăm Veneratului Cler, că Mult Onoratul *Simeon c. Tanco*, fost paroh, protopop onorar în Monor (tr. Budac) a repausat în Domnul în ziua de 10 Martie a. c., în anul 78 al vieții și 53 al preoției.

Onorat Frațiiile Voastre veți aduce la altarul Domnului sufragiile pii îndatinate pentru odihna sufletului adormitului în Hristos Frate.

Din sed. conz. 22 Martie 1934.

Nr. 1861.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficiala.

Învierea în Isus Hristos

Popoarele cari au avut fericirea să se nască și trăiască în lumina Soarelui Hristos, nu au mai mare praznic peste an decât sărbătoarea Învierii Domnului. Și, în întreg ritualul Bisericii răsăritului nu aflăm, în cântări și rugăciuni, mai multă poezie înaltă și mai mare revărsare de dragoste și închinare, decât acele divine creații literare și muzicale cari proslăvesc sf. Paști. Cu nici un alt prilej nu mai auzim cântarea care cuprinde un întreg crez și program de viață superioară: „Unul cu altul să ne îmbrățișem și să zicem fraților, și celor ce ne urăsc pe noi”.

Iar creștinii dreptmăritori își uită de salutul lor zilnic și se întimpină cu cuvintele ingerului: Hristos a înviat! Ne gândim cu smerenie la creștinii întâielor veacuri, și la toți aceia din cursul celor aproape două milenii, ca și la cei de azi pătrunși de credință, cari pot rosti cu toată căldura și convingerea acest salut creștinesc. La aceia cari, înviați în Hristos, ei înșiși, pot întâmpina în curăția sufletului lor sf.

Înviere, „praznicul între praznice” și „sărbătoarea sărbătoarelor”.

Apostolul neamurilor lega de misiunea învierii veracitatea întregii Evanghelii. „Dacă nu a înviat Hristos, zadarnică este predicarea noastră, zadarnică și credința noastră”.

Și sf. Pavel știa ce spune, el căruia Hristos cel înviat, i-s'a arătat pe drumul Damascului. Și credința lui, a fost credința veacurilor creștine.

Intr'adevăr în rânduiala din veci a lui Dumnezeu Tatăl, Hristos cel înviat din morți a fost pus în centrul lumii și al eternității. Ca și când Fiul nu s'ar fi făcut om decât pentru a face începătura învierii oamenilor din morți, fiind El cel dintâi omul înviat. În jurul Lui, Cel înviat, avea să se învârtă de-atunci, ca în jurul unui Soare vecinic, veacurile și eternitatea. Toată existența are să fie supusă Celui ce șade — Dumnezeu și om — de-a dreapta Tatălui.

„Șezi de-a dreapta mea până ce voi pune popoarele așternut picioare-

lor Tale". Așa a zis Dounul, Domnului nostru.

Regalitatea, stăpânia în veci, a Domnului Hristos „când toate îi vor fi supuse Lui și acum vedem că încă nu sunt supuse toate" (sf. Pavel) este hotărâtă și asigurată din veac.

Noi putem grăbi Regalitatea Celui înviat din morți, silindu-ne să înviem în El, câtă vreme suntem în viață. Și vom învia în El, dacă vom fi supuși Lui, dacă vom trăi în poruncile Lui.

Ce ușoară e sarcina noastră, a celor credincioși! Pentru a duce o viață de perfecțiune nu mai avem nevoie să cercetăm înțelepciunea omenească, așa de schimbătoare din veac în veac, așa de nestatornică și care nu ne poate da un program de desăvârșire.

E de-ajuns să vedem adevărul Evangheliei prin lumina lui Hristos celui înviat din morți. Pecetea cea mare, definitivă a adevărului, strălucește cu raze vecinice, și arde nestins din Invierea Domnului. Nici o umbră de îndoială nu se mai poate apropia de noi. Acela care a zis: „Eu sunt calea, adevărul și viața", s'a arătat mironosițelor, celor doi ucenici cari mergeau în Emaos, apostolilor. Toma l-a pipăit, și-a pus degetele în urma piroanelor din trupul Domnului. El a vorbit și a mâncat cu ei, și i-a trimis la propovăduire, dându-le Spirit Sfânt. L-a pus pe Petru să pască turma. S'a arătat lui Pavel. S'a arătat martirilor în mijlocul chinurilor. S'a arătat sfinților în cursul veacurilor. Și e în fiecare clipă cu Biserica Sa, rugându-se pentru Petru să nu slăbească credința Lui, și el să întărească pe frații săi.

Nici o umbră de îndoială nu se poate apropia de cei ce vor să soarbă din Evanghelie apa cea vie, din care bând să nu mai însătoșeze nici odată.

Nici o îndoială! Hristos a înviat din morți.

Dar de două mii de ani cei mai

mari dușmani ai Lui nu pot răsturna o iotă sau o cirtă din învățătura Lui, deși au încercat sute și mii. Nu-i pot pune nimic împotrivă. Nu o pot arăta imperfectă sau stricăcioasă oamenilor. Nu o pot disprețui.

Fiindcă Evangelia Domnului e și Evangelia perfecțiunii omenești. E și Evangelia culturii și a întocmirilor sociale, fericitoare pentru om. E și Evangelia păcii și a dragostei, a milii și a îndurării.

Invierea în adevărul, după adevărul Domnului, e și invierea în umanitate, în mulțumire și fericire!

Cât de fericiți sunt cei credincioși cari nisuesc să învieze în Hristos, în curăție, dreptate, adevăr, sinceritate și mai ales în dragoste! Ei nu au la îndemână numai drumul de urmat, dat de-a gata, întregul program de viață. Au și *puterea* să urmeze acest drum. Puterea pe care nu o mai dă nici o altă credință sau sistem filosofic. Aceste se mulțumesc să arate cărări rătăcitoare. Dar putere să umbli pe ele, nu au de unde da.

Credincioșii au această forță nouă, necunoscută lumii, până la patima și Invierea Domnului. O au în sf. Taine. Cari izvoresc din ranele Mântuitorului, sângerând pe cruce, luminând ca soarele în înviere.

În Hristos, în adevărul, etica și Tainele Lui învie, singuratici și popoare întregi. Fericiți singuratici și neamurile, cari nu caută zadarnic după alte izvoare în cari să învieze, în cari să-și refacă viața, sănătatea morală, fericirea, decât numai în Evangelia pecetluită cu adevărul vecinic, prin mărita Inviere a Domnului!

Ce fericire ne-ar aștepta, dacă neamul nostru întreg ar încerca învierea în aceasta Evanghelie.

I. Agârbiceanu.

Ioan Hossu

— Un vrednic preot și o misiune sfântă. —

— Mutarea la cele eterne și înmormântarea protopopului-paroh al Milașului-mare. —

Tocmai în aceste vremi de restriște și sbucium începe să ne părărească rând pe rând pleiada celor mai oțeliți fii ai neamului. Memorandiști, luptători eminenți din rândurile întâi ale strădaniilor seculare ardelenesti, cunosători buni ai cătușelor milenare și ai celulelor închisorilor politice din Vaț și Seghedin, refugiații și internații pornirei de urgie străină, potrivnică sufletului românesc, pleacă dela noi spre plaiuri azurii de dreptate eternă.

De câte ori asistăm îndoliați la onorul din urmă, dat unui devotat combatant din campania mândriei și victoriei noastre naționale, un fior ne străbate întreaga ființă.

Avem impresia că purtați de nostalgia dragilor zile de martiriu, răsar de sub glia udată cu sânge scump de-al nostru, toți eroii cu nume și fără de nume, din toate cele trecute veacuri, plăeși, arcași, tribuni, schilavii tranșeelor îmbrânțiți de sfidarea venalității moderne, și maltratații lagărelor de concentrare. Cu mâinile fâlfâie eternitatea peste capetele noastre. Și începe corul măreț al glorioșilor morți. Chioțe de biruință, viersuri de strană, acorduri de doină, acompaniament de fluer ciobănesc, cu tot plânsul văduvelor și jalea orfanilor, se alternează înduioșător. E cântecul vieții fără de moarte. Și la postul de comandă străjuiesc ca într'o viziune profetică:

„Preoți cu crucea'n frunte, căci oastea e creștină“...

Sosim la Milașul mare în ziua de 3 Martie 1934. E zi scaldată în soare căldicel, sol al iernii pe sfârșite. Ziua înmormântării preotului IOAN HOSSU parohul acestei fruntașe parohie de pe Câmpie.

O scenă de clasică durere și înălțare. Mulțime imensă din toate păturile sociale este adunată la prohod. Clopotele frumoasei biserici de pe deal, opera părintelui repaosat, plâng și ele în dangăt duios difuzându-și în văzduh accentele de jale.

Părintele satului își doarme somnul odihnei fără durere și fără de suspin. Pe față adormitul poartă tiparul gravității de păstor și conturile ei de arhaică estetică reflectează o paloare fină de ceară.

Alături, apăsați de nespusă întristare, stau de veghe șase feciori, mândria bătrânului de pe catafalc, unul și unul, ca stejari înălțați robuști dintr'o nobilă trupină, inginer, agronom, episcop, avocat, paroh, medic, asistați de distinse odrasle, ramificații familiare.

Se umple de lume mânănită, casa familiară, zidită temeinic, cu largi încăperi, în stil vechiu de cupolă.

Desprindem numai unele din complexul gândurilor ce ne copleșesc în această clipă cernită, și în acelaș timp reconfortantă.

Părintele Ioan Hossu pleacă dintre noi la început de primăvară. În aceeași lună acuma, se împlinesc trei ani, plecase pe plaiuri de fericire cerească iubita sa soție Victoria, mama devotată, nobilă până la sacrificiu și grijulie de toată bună ordinea casei, mama care alintase pe brațele ei iubitoare pe toți cei șase, odraslele alese și mândria ei de mamă. Soțul văduvit nu mai era cel vechiu, se simțea stânjenit. În cele din urmă pleacă și el, prin dispoziția înscrutabilei prevedințe.

Reflexul de ceară al feței adormitului... Da, părintele Ioan Hossu 54 de ani în șir slujește ca preot, cu

slujbă strălucită și neprihănită. La flacăra domoală a luminiței de ceară, simbolul credinței fără de prihană, lângă izvorul de viață, nădejde și curaj al altarului, și-a tors firul vieții acest smerit om alui Dumnezeu. Iși află fericirea în jertfa liturgică zilnică și înțelege să-și paseze turma încredințată, nu numai prin cuvânt, ci mai cu seamă prin pilda viei.

Practică în plin ordinul Mântuitorului Isus: Voi sunteți lumina lumii, sarea pământului și cetate deasupra muntelui stând. Infăptuiește cuvântul înțelept al sf. Ioan Gură de Aur: Bona exempla voces edunt omni tuba clariores, și pe acela al sf. Gregoriu Marele: Illa vox auditorem penetrat, quam dicentis vita commendat.

Din toată viața lui se degajează iubirea, așa precum ne învață legea creștină. Pentru că nu poate să împrumute flăcări cel ce este cărbune stins: Qui non ardet non incendit. Prin acești apostoli ai adevărului, popii dela sate, stâlpi de flăcără viei s'a proiectat dâra de lumină până la cer, ca să lumineze calea dreptății unui neam atât de impilat în Ardealul de ieri, martor a 15 insurecțiuni pentru libertate în decurs de 7 veacuri. Prin focul nestins al iubirii de neam, alimentat de aceste suflete de aur, purtătoare de credință în Mântuitorul Isus, cristalină și pură ca apele izvorului de munte, s'a format pe încetul, dar sigur, cultura națională și conștiința generației unirii, care a infăptuit idealul măreț al visurilor strămoșilor noștri.

Nu este o exagerare, să ne oprim plini de admirație în fața acestor uriași ai luptelor noastre românești dealungul veacurilor. Vedem cu ochii sufletului toate armata neînfricată a acelor blânzi apostoli, preoțimea satelor — un admirabil specific românesc — modelatorii iscusiți ai sufletelor generațiilor, cari s'au perindat, în misiunea lor sublimă de educatori și părinți spirituali ai fiilor neamului. Sub haina culturai și disciplinei lor personale poartă cea mai severă conștiință de demnitate

creștinească și românească. Exact după spusa sf. Ioan Gură de Aur: Nihil hac pastorali mansuetudine violentius. Misionarismul lor de jertfă trebuie să-l apreciam la justa sa valoare, pentru motivul, că fiind intelectuali, înzestrați cu o cultură temeinică academică, preferă izolarea monotoniei satelor, și aceasta ca un surghiun voit, pe toată viața, în slujba celor de jos. Indrumate constructiv și pe bazele nesdruncinate ale moralei creștine, satele noastre, aceste celule, cari constituiesc organismul de viață al națiunii, sunt minunatele infăptuiri ale smeriților preoți dela sate.

În acest climat de înaltă valoare etică își crește părintele Ioan Hossu și copiii proprii, asistat de o soție din rasa cea mai selectă a gingășiei materne.

Da, familiei îi dedică părintele Ioan partea cea mai caldă a inimei sale. Sacrifică totul pentru copii, ca să-i vadă mari și asigurați. Prin aceasta neamului său îi prezintă cea mai sublimă ofrandă: o familie din șase. Unuia din ei îi este hărăzită misiunea istorică, să ducă dela Alba Iulia la București actul unirii cu patria-mamă... Mă gândesc la filosoful Solon, care numește fericit pe atenianul Thellas, pentru motivul, că a ajuns să-și vadă copiii mari și să fie înmormântat ca erou național pe cheltuiala statului.

Tata și feciorii... Acest tablou înălțător trebuie să-l privim nu ca scenă de iluzie vagă, ci ca fragment viguros din viața reală, vijelioasă ca un torent ce aleargă clocotind printre stâncile codrului verde.

Tată, fericit prin vederea fiilor, comori — pentru inima sa de părinte — neîntrecute nici de tresăririle de frumusețe și nădejdi ale primăverii, după cuvântul într'aripat alui v. Fallersleben: Was eine Kinderseele aus jedem Blick, verspricht, So reich ist doch an Hoffnung ein ganzer Frühling nicht.

Fiii?.. Sub căldura razelor de iubire paternă, dublată de aceea delicată

atențiune, „politesse du coeur“, ce nu se poate uita nici dincolo de pragul mormântului rece și negru, cum să nu verse lacrimi calde, dragi și abondente?

Și acum, înainte de a încheia portretul nostru, ne mai oprim un moment asupra unui singur lucru.

Purtat pe umeri de confracții preoți mai tineri, sicriul e așezat pe catafalcul împodobit cu flori și coroane din vasta curte economică în fața casei, cu situație splendidă de amfiteatru și cu construcții de mare stil gospodăresc. Ceremonialul prohodului e pontificat de arhiereul Orăzji asistat de o sumedenie de preoți de toate gradele. Responsoriile le dă corul studenților în Teologie din Cluj. Urmează trei cuvântări susținute competent și cortegiul se pune în mișcare înspre biserica din deal. Acolo, lângă casa Domnului, în preajma altarului, o gropă frumos săpată primește sicriul de metal. *Nu e criptă, ci groapă.* Pentru că părintele a iubit pământul satului său și se cuvenea să rămână înfrățit cu acest pământ, învecinat cu mormântul soției sale scumpe. Ca să țină potrivnicii'n minte, că acest pământ este al nostru, decând mările și-au retras apele de pe aci și au început să dea roadă mănoasele coline de pe podișul Câmpiei. Ca să știe, că glia acestei patrii este amestecată cu picături de sânge și lacrimi românești, și dacă ar fi ispitiți de gândul meschin, să ne răpească numai o fărâamă din pământul nostru, să le-o spunem verde cu poetul George Coșbuc:

„Voi ce-aveți îngropat aici?

Dar noi avem părinți și frați,

In laturi, venetici!“

Ajunși la sfârșit, cu sufletul încărcat de impresii, plecăm privind pierduți în zare. Străbatem în goana mașinei șoseaua desfundată, printre nămeții de zăpadă, în plină topire sub puterea razelor de soare primăvăratice.

În inimă purtăm un reconfortant sentiment de încredere în destinul acestui neam. . . Nu poate să se des-

trame o construcție atât de solidă, care la bază are pe Isus Hristos, „peatra din capul unghiului“.

Monografistul revoluțiunei franceze, la ținea studiilor sale pe dreptul putea să ofteze judecând destinul patriei sale franceze: Dacă așa putea lua în mână adevărurile credinței creștine, le-ași sămăna în pământul patriei mele.

La Milașul-mare am văzut un preot român dela sate, care a adormit în Domnul cu satisfacția întipărită pe fața sa blajină, că da, și-a slujit cu vrednicie altarul, familia și neamul, îndeplinind astfel cea mai sfântă misiune pe pământ.

Dr. Titus Malai.

* * *

Prilej de nemărginită durere, și jale a fost pentru întreagă Câmpia Ardealului și pentru toți aceia cari l-au cunoscut, moartea preotului ideal *Ioan Hossu*, paroh și protopop în Milașul-mare pe Câmpie, întâmplată în seara zilei de 23 Februarie.

Publicul distins, alături de multele mii de creștini, veniți chiar dela însemnate depărtări, pentru a participa la înmormântarea osemintelor lui, ce s'a făcut în ziua de 3 Martie, au dovedit mai presus de orice îndoială, că repausatul s'a bucurat până a fost în viață, de dragoste și stimă generală.

Stâlp puternic al renumitei familii *Hossu*, văr primar cu Episcopul de pie memorie *Vasile Hossu*, tatăl Prea Sfinției Sale Episcopul *Iuliu* al Clujului și frate al nonagenariului canonic și fost director de liceu, *Iosif Hossu* din Blaj, trece la viața veșnică la frumoasa vârstă de 78 ani, lăsând mai ales pentru Câmpie, un gol, care nu se mai poate suplini. Era doar, un neîntrecut protector și propovăduitor al păcii și al dragostei în acest colț de țară. N'a fost inimă îndurerată, care să nu găsească alinare și mângăere la acest preot cu inimă nobilă.

Eparhia noastră de Cluj-Gherla, care a pierdut în distinsul defunct pe tatăl Prea Sfințitului nostru Episcop, încă a îmbrăcat haine de doliu. În dimineața zilei de 1 Martie, când vestea morții a ajuns în orașul de reședință, îndată s'au arborat drapelul negru pe bisericile și toate instituțiunile noastre eparhiale din Cluj: pe Reședință, Seminarul Teologic, Școala de Menaj, Sf. Tereza; precum și pe cele din Gherla: Administrația Capitulară, pe Școalele Normale diecezane etc., iar clopotele bisericilor

lor vesteau a jale durerea Arhiereului nostru iubit.

Sâmbătă, la 3 Martie a. c., în ziua înmormântării, cete mari de țărani, trăsuri și care, șire întregi de automobile și autobuse transportau mulțimea din toate părțile Câmpiei, dela Cluj și dela Gherla, pentru ca să însoțească în ultima sa cale pământească pe aeala, care pleacă dintre noi.

Slujba prohodului a fost oficiată de Înalt Prea Sfinția Sa, *Dr. Valeriu Traian Fronțiu* Episcopul Orăzii, asistat de p. canonic *Iacob Popa*, prepozitul Capitlului Mitropolitan dela Blaj, ca reprezentant al Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Vasile, Ilustritatea Sa *Dr. Octavian Domide*, vicarul general al Eparhiei noastre și prepozit capitular, *Dr. Victor Bojor*, *Dionisie Vaida*, *Dr. Gheorghe Vidican*, *Ion Agârbiceanu* din Cluj, *Ioan Georgescu* Oradea; protopopii *Ioan Coste* Gherla, *Câmpeanu* Tg.-Mureș, *Dionisie Decei* Teaca, prof. de Teologie *Dr. Dumitru Manu*, *Dr. Titus Malai*, *Dr. Gregoriu Strimbu* Cluj, *David Deacu*, casier eparhial în Gherla, și de preoții tractului Teaca; *Chibulețean*, *Ignat*, *Brinzeu*, *Ciaclau*, *Dorgo*, *Mateiu*, *Stanislau*, *Rusu*, *Morariu*, *Lungu*, *Tătar* și *Brătfălean*, diaconi fiind p. profesori de teologie *Dr. Virgil Bălibanu* și *Dr. Emilian Lemenyi*. Cântările funebre au fost executate de corul Academiei teologice române unite din Cluj, sub conducerea clericului absolvent *Teofil Coste* și de p. profesor *Silviu Popa*.

În numeroasa asistență, alături de mulțimea mare a rudeniilor, am remarcat pe toți șefii autorităților județului Mureș în frunte cu prefectul județului, dl. *Porumbsky*, primpretor *Tolman*, notar public *Ioan Dorgo*, advocații *Caliani*, *Dorgo*, *Augur*, dir. de bancă *Petric*, domnii *Giurgiu*, *Bran*, etc. din Teaca. Din Cluj a participat, pe lângă Capitlul catedral și corpul profesoral al Academiei teologice, enumerat mai sus, p. *Victor Dunca*, notar consistorial, *Gavril Iagăr*, secretar episcopal, *George Fornă*, contabil eparhial cu mama, d-na *Veturia Fornă*, 38 de clerici dela Academia noastră de Teologie, P. C. Sora *Gemma* și Sora *Inocenția*, împreună cu patru studente din partea Congregației Surorilor și a Școalei de Menaj, d. *Alexandru Ciplea* iun. doctorand în medicină etc., iar curatoratul bisericesc, și „Agru” a fost reprezentat prin d. *Emil Birtolon*, casier la banca „Economul”. De față a fost și un mare număr de fruntași intelectuali din Gherla. Afară de cei înșiruți între preoții concelebranți la prohod, au fost de față: d-na și dl *Dr. Iosif Macavei* avocat, *Teodor Morariu*, primarul Gherlei, *Aurel Pop*, di-

rectorul Școalei normale de băieți, d-șoara *Aurelia Suci*, directoara Școalei normale de fete, p. *Dr. Augustin Talos*, profesor, d-na *Eugenia Neamțiu* și d-șoara *Eugenia Petruțiu* profesoare, *Dr. Ștefan Pop*, medic, *Adrian Silaghi*, p. *Augustin Fărcașiu* din Fundătura și alții mulți, al căror nume din cauza numărului mare, ne scapă.

Primul cuvânt funebru l-a rostit Ilustrisimul prelat papal *Dr. Octavian Domide* prepozit și vicar capitular al Episcopiei de Cluj-Gherla, care, într'o mișcătoare cuvântare a scos în evidență însușirile alese ale defunctului, atât ca român cât și ca preot. Pornește din ideea „*Mă duc la cel ce m'a trimis*”. Ne arată ca model în calea vieții noastre de drumuri, pe *Isus Hristos*, care nu s'a alipit de lucrurile vremelnice, ci cele cerești ni-le-a arătat. Despre preoția lui de model mărturisește biserica din deal, care, în fiecare zi era cercetată de el, precum și școala între zidurile căreia a semănat neconținut semanța credinței adevărate, în sufletele tinere. Aceeași mărturie o dau, numărul nesfârșit al bolnavilor cercetați și mângăiați de el la patul de suferințe. La fine ilustrul predicator ieia iertăciunile obicinuite dela fii și rudeniile apropiate.

P. prepozit *Iacob Popa* arată regretele Blajului pentru pierderea suferită de biserică și în special ale I. P. Sale metropolitanului *Vasile Suci*, al cărui sol este. Reliefează vechimea familiei preoțești *Hossu* nu numai la *Milașul-mare*, dar și la *Cojocna*, *Târgu-Mureș* și *Blaj*. Arată calitățile rari ale defunctului în devotamentul său pentru slujba altarului. Iar p. protopop *Dionisie Decei* mărturisește în numele districtului Teaca, că au rămas orfani de un coleg, a cărui dragoste, bunătațe și înțelepciune, nu se poate suplini.

După terminarea prohodului și a vorbirilor funebre, sicriul — care fusese acoperit cu 21 de cununi de flori — a fost transportat, însoțit de marele convoiu al imensei asistențe la biserică, unde fusese înhutat lângă mormântul soției sale decedate cu 3 ani în urmă și la mormântul căreia s'a săvârșit o Panachidă.

Și pe când soarele primăveratec se apropiă de apus, un nou mormânt se ridică proaspet lângă biserica din *Milaș*, acoperând trupul neînsuflețit al unui suflet nobil, preot ideal și tată desăvârșit.

Pomenirea preotului model *Ioan Hossu*, va rămânea în veci neștersă, nu numai în inimile celor 6 fii distinși ai săi: *Prea Sfințitul Iuliu*, Episcop de Cluj-Gherla, *Ioan* inginer, inspector general C. F. R., *Iosif* inspector agronom, *Vasile* avocat, *Teofil* paroh și *Traian* medic legist în Cluj, cari] deplâng într'ânsul pe cel mai

bun și mai iubitor părinte — și cărora și pe aceasta cale le prezentăm cele mai simțite condoleanțe — ci în inimile tuturor acelora, cari au avut fericirea să-l cunoască.

Fie-i țărina ușoară, somnul lin, odihna fericită, iar amintirea de-apururi bine-cuvântată!...

Coresp.

„CONCORDIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII ÎN GHERLA

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „CONCORDIA“ societate pe acții în Gherla, conform dispoziției §-lui 18 din statute, se invită la

a XXIII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Gherla, la 16 Aprilie 1934 la 10 ore înainte de amiază în localul institutului, iar în cazul, dacă la acest termen nu s'ar prezenta numărul acționarilor cerut de statute, adunarea se va ține la 24 Aprilie 1934.

Ordinea de zi:

1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte alor 1 notar, 2 scrutători, cari vor verifica și procesul verbal. Constatarea capacității de hotărâre.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de revizuire despre gestiunea anului 1933.
3. Aprobarea bilanțului și distribuirea venitului curat.
4. Darea absolutorului direcțiunii și comitetului de revizuire pe a. 1933.
5. Alegerea alor 3 membrii în direcțiune după sorțire conform §-lui 28 din statute cu mandat de 4 ani.
6. Alegerea unui membru în comitetul de cenzori în locul repausatului D. Demetriu Cupșa, cu mandat de 2 ani.
7. Stabilirea jetoanelor de prezență.
8. Eventuale propuneri statuare.

La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte în registrul acționarilor ca atari și care cel puțin cu o zi înainte de deschiderea adunării generale și-au depus la cassa institutului, ori pe lângă revers la alte institute, acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență.

Gherla, la 28 Martie 1934.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVA

Bilanț cu

Casa — — — — —	3,987	30		
Bonuri la bănci — — — — —	1.476,501		1.480,488	30
Cambii ipotecate — — — — —	5.021,380			
Cambii de bancă — — — — —	1.865,975		6.887,355	
Imprumuturi ipotecare — — — — —			2.457,819	
Casa institutului — — — — —			1.130,000	
Realități — — — — —			388,209	
Ații la bănci — — — — —			50,000	
Spese procesuale restituibile — — — — —			98,808	
			12.492,679	30

DEBIT

Profit și

Cheltuieli gen. salare etc. — — — — —			236,506	
Impozit comunal — — — — —			1,066	
Profit net — — — — —			66	80
			237,638	80

Teodor Morariu
director executiv

Gherla, la

Ion Agârbiceanu

Dr. Victor Bojor

Dr. Octavian Domide
președinte

Dr. Andrei Macavei

Ioan Coste

S'a revăzut și găsit

Gherla, la

Aurel Pop

Demetriu Rus

David Deacu
președinte

31 Decembrie 1933.

PASIVA

Capital societar — — — —			2.000,000	
Fond general de rezervă — —	429,374			
Fond de penzie — — — —	390,063			
Fond de binefaceri și cultural —	22,896			
Fond de asanare a datoriiilor agr.	73,480		915,813	
Depuneri spre fructificare — —			8.050,654	
Depozite — — — —			1.368,838	
Impozit neachitat — — — —			145,843	
Dividendă neridicată — — — —			11,464	50
Profit net — — — —			66	80
			12.492,679	30

Perdere

CREDIT

Dobânzi, chirii etc. — — —			237,638	80
			237,638	80

31 Decembrie 1933.

Pentru contabilitate

Teodor Morariu

director executiv

Grigoriu Pop
v. președinte*Dioniziu Vaida**Dr. Titus Malaiu**Dr. Ștefan Pop*

în consonanță cu registrele.

20 Martie 1934.

Dr. Iosif Macavei

Diverse.

Rânduiala oficiilor sacre în săptămâna Patimilor și Sf. Paști în catedrala „Schimbarea la față”

În sf. și marea **Luni, Marți și Miercuri** 2, 3 și 4 Aprilie la orele 7 sf. Liturgie, la care se vor cumineca cei mărturisii. La orele 9 a. m. orele canonice: III, VI, IX și Inchipuitoarele. La orele 6 p. m. Vecernia cu Liturgia Înainte Sfințitelor și predică.

În sf. și marea **Joi**, 5 Aprilie la orele 7 prima Liturgie pentru cuminecarea celor mărturisii. La orele 9 a. m. Vecernia cu Liturgia Arhierescă a Marelui Vasile. În cadrele Liturgiei, P. S. Sa va hirotoni întru lectori pe clericii din anul III, va consacra Sf. Mir și se va face spălarea și sărutarea picioarelor de către Arhieru, la 12 studenți în teologie. La orele 6 p. m. se va face Utrenia Sf. Patimi, cu cele 12 Evangelii ale Patimilor, citindu-o cea dintâi P. S. Sa Episcopul.

În sf. și marea **Vineri**, 6 Aprilie la orele 9 a. m. Ceasurile împărătești. La orele 5 p. m. Vecernia și Utrenia de Sâmbătă, adică *Prohodul Domnului*, pontificând și predicând P. S. Sa Episcopul. Procesiunea obicinuită va fi condusă de P. S. Sa Episcopul.

În sf. și marea **Sâmbătă**, 7 Aprilie, la orele 9 a. m. Vecernia cu cântările lui Moisi și Liturgia Marelui Vasile. La orele 12 din noapte slujba *Invierii*, cu procesiunea obicinuită, pontificate și conduse de P. S. Sa Episcopul.

Duminecă, 8 Aprilie, ziua de Paști, la orele 10 a. m. Liturgia Arhierescă cu citirea Evangheliei în 7 limbi, pontificând și predicând P. S. Sa Episcopul. La orele 6 p. m. Vecernie cu citirea Evangheliei în 7 limbi. Va pontifica P. S. Sa Episcopul. Oferind la sfârșit tuturor spre sărutare Sf. Cruce.

Luni, 9 Aprilie, la orele 10 sf. Liturgie, pontificând și predicând Ilustritatea Sa Dr. *Octavian Domide*, prepozit, vicarul general al Episcopiei. La orele 6 d. m. Vecernia cu predică.

Martți, 10 Aprilie la orele 10 sf. Liturgie. Va predica pâr. Dr. *Emilian Lomenyi*, prof. de Teologie. La orele 6 p. m. Vecernia cu predică.

În toate zilele sărbătorilor *Invierii*, liturgia solemnă dela orele 10 va fi precedată de liturgiile obicinuite la orele 7 și 8 a. m.

Conferințe religioase Joi, în 22 Febr. a. c. la orele 6 p. m., s'a deschis în sala festivă a Prefecturii, ciclul de conferințe religioase organizate de asociațiile religioase române-unite din Cluj (Reuniunea „Sf. Maria”, AGRU și ASTRU). Seria conferințelor o începe profesorul de Teologie Dr. *Augustin Popa* din Blaj, vorbind despre „*Isus în fața istoriei*”. Împlinindu-se, anul acesta, 19 veacuri dela divina tragedie a Răscumpărării noastre — începe conferințiarul — se pune întrebarea: mai îngăduie „măria-sa știința” să ne închinăm în fața altarelor străbune? Spre deosebire de toate religiile, creștinismul nu e teorie seacă, ci e „suflet și viață” fiind încorporat în inusuși „*Adevărul și Viața*”, în Isus Hristos. Și toți, cari au voit să așasineze pe acest Hristos — nu pe Calvar, ci în suflete — au căzut zdrobiți de această piatră din capul unghiului. După dești, raționaliștii, în frunte cu Reimarus, Lessing, Kant, Bauer, Strauss, terminând cu Renan, au căutat să dovedească imposibilitatea creștinismului. Unii au zis, că Isus nici n'a existat; alții, că a fost un simplu înșelător, ca toți proccii — și în fine, cei mai noi, spun, că creștinismul este un mister, care s'a născut — ca *Odiseia* — fără autor, Isus fiind o persoană zeificată de oameni.

În ciuda tuturor acestor teorii contradictorii, dintre cari unele vreau să umanizeze pe Dumnezeu, altele să divinizeze pe om, Isus trăește și azi, mai viu, ca oricând, în sufletul milioaneilor de creștini. „*Apa vie*” a credinței curge liniștită în albia ei eternă. Un bine însă tot a rezultat din aceste contraziceri: aprofundarea Sfintei Scripturi. Se obiecționează, de ce nu e amintit Isus în analele scriitorilor păgâni? Răspundem: Isus e amintit la I. Flaviu, Tacitus, Suetoniu... Dar ce importanță puteau avea cei doisprezece pescari în haosul mitic-filosofic, în care se sbătea atunci lumea păgână? Iar că i-au apreciat mai târziu, dovadă sunt: persecuțiile.

Și totuși recunoaștem și noi: Isus este un mister. Dar în vreme ce noi primim acest mister, alții luptă în contra lui. Mințea lor rătăcită preferă mai curând absurdul, decât să admită existența lui Dumnezeu. Mințea noastră, ce e drept, nu poate cuprinde această taină: un Dumnezeu răstignit pe Cruce! Și totuși — ne învață Domnul — de nu vom primi împărăția lui Dumnezeu ca pruncii, nu vom intra într'ansa.

A doua conferință a ținut-o la 1 Martie a. c. Părintele canonic Dr. *Aloisiu L. Tăutu*, dela Oradea, vorbind despre: **Biserica prin care se realizează mântuirea. Bi-**

serica lui Hristos — începe distinsul conferențiar — interesează din punct de vedere istoric pe toți, cari se numesc culți. Putea ei de cucerire stoarce și admirația adversarilor. Necroli zice: „Nu există în lume instituție atât de multi-seculară ca Biserica, sau care să te ducă până la fumul jertfelor păgâne. Cele mai vechi dinastii sunt numai de ieri, față de Papii dela Roma. Piu XI, al 261-lea urmaș al sf. Petru are legătură neîntreruptă cu Verhovnicul Apostolilor. Puterile câștigate de Biserică întrec mult forțele pierdute. Eu nu mi-aș putea închipui, cum ar putea să dispară această instituție divină”.

Câte n'ar fi de admirat în Biserica Domnului, dacă nenumărații adversari găsesc atâtea lucruri admirabile. Câtă tărie au dovedit ei în vremea celor zece persecuții! Câtă jertfă a trebuit să aducă până ce Crucea s'a înălțat pe toate instituțiile publice. Cât de naiv trebuie că a părut contemporanilor, dialogul sf. Petru cu romanul din Roma, păstrat de o tradiție vie, dela care romanul s'a depărtat zimbând: „Sărmanul nebun”. Dacă atunci a părut nebunie cucerirea lumii cu un toiag de pescar, azi faptul împlinit este o adevărată minune, mijloc de credibilitate, pentru misiunea ei divină. De câte ori părea că e cutropită: odată de barbari, altădată de Ariani și ce-i mai dureros de schisme și de lupte intestinale, încât cu drept cuvânt zicea ateul Pluton: După legile omenеști, Biserica ar fi trebuit să piară de o mie de ori. Ce ne interesează pe noi astăzi, este: mijlocul prin care acest organ divin realizează mântuirea. Sf. Ciprian zice: „Nu poate avea pe Dumnezeu de tată, cine n'are Biserica de mamă”, iar sf. Augustin spune: „Extra Ecclesiam non est salus”. Biserica e mijlocul ordinar de mântuire. Afară de Ea numai prin nemărginita bunătate alui Dumnezeu te poți mântui. Dar de acest mijloc nu ești nicicând sigur, pe când, dacă plinești poruncile și tainele sf. Biserici, totdeauna ai această siguranță. Să alergăm, deci, cu încredere la scaunul harului. Să zicem ca Daniell O'Connel. „Trupul mi-l redați țării mele, sufletul lui Dumnezeu, iar inima mea Romei”.

Joi, în 8 Martie a. c., a conferențiat dl. Dr. Alexandru Borza, profesor universitar, vorbind despre „**Biserica și dezvoltarea științelor în Evul Mediu**”. Mulți oameni cari se pretind culți — începe distinsul conferențiar — sunt cu desăvârșire desorientați în materie de credință. Și e curios, atari oameni se feresc cu totul de Biserică și de roadele ei binefăcătoare. Această în-

streinare și-o motivează zicând, că Biserica e refractară oricărei culturi, deoarece cât timp a condus Ea destinele culturii, o ceață sau o întunecime s'a întins peste întreaga epoca, numită din aceasta cauză epoca de stagnare a culturii, sau întunecatul Ev Mediu. Cercetând obiectiv acestea, vedem, că ele sunt rezultatul unor trei cauze: necunoașterea lucrurilor, considerarea Evului Mediu prin prisma evenimentelor și vederilor de azi și antipatia desăvârșită față de adevăr și față de Biserica catolică. Din fericire, după constatări serioase, azi numai semidoctii mai susțin atari ipoteze. Imperiul roman, prin admirabila sa organizație, a ajutat foarte mult răspândirea științei. Odată infiptă Crucea pe instituțiile de stat, în sec. IV, pe terenul Bisericii apar probleme noi: invaziunea barbară, problema încreștinării lor. Sub năvăliri, Imperiul roman dela Răsărit cade și pe ruinele lui încep lupte crâncene nu numai politice ci — durere — și religioase. Acestea duc apoi la ruptură: la dureroasa schismă orientală.

În Apus, Biserica desfășoară o activitate foarte bogată. În mâinile barbarilor sălbatici pune instrumentele de cultivare a pământului și mai apoi slova binecuvântată. E destul să spunem că toate Universitățile sunt întemeiate de Biserică — cea din urmă, e universitatea din Praga.

Începând cu școlile catedrale, universitățile devin forarele de adevărată lumină a lumii, de lumină alui Hristos. Paris, Bologna, Salermr, Oxford, Campridge, Padua, Napoli, Orleans, sunt mărturii neperitoare despre dragostea și grija Bisericii pentru adevărata cultură. Și cu toată depărtarea multi-seculară, de când s'au născut aceste mărețe focare de cultură, ele stau și azi pe aceleași baze, pe cari le-au întemeiat Biserica: Dreptul, Medicina, Științele, Literale...

Neprețuită este apoi opera Bisericii, săvârșită prin mănăstiri. Dacă avem azi operele clasice antice, le avem numai datorită acestor minunate instituții ale Bisericii: mănăstirelor. După aceste reflexii obiective, nici un om cu minte nu va mai tăgădui opera măreață și mântuitoare a Bisericii, în Evul Mediu.

Toate conferințele au fost ascultate de un numeros și select auditor, iar conferențiarul au fost viu aplaudați.

Seria conferințelor s'a continuat în 15 și 29 Martie a. c., când a vorbit p. profesor Dr. Cosma Avram, respectiv Dr. Emilian Lemenyi, despre conferințele căroră vom raporta în numărul proxim.

Bibliografie.

«Canonul cel Mare al sfântului Andrei». Pentru folosul practic al servitorilor lui Dumnezeu și pentru a înlesni cunoașterea cât mai extinsă a ritului nostru plin de frumuseți fermecătoare, un adânc cunoscător al acestor frumuseți inexprimabile a întocmit, după cărțile rituale, o broșură ce se prezintă în condiții foarte agreabile. Perlă strălucitoare din ghirlanda ritului oriental, «Canonul sf. Andrei» a fost rostit și ascultat totdeauna cu satisfacție și mângăere sufletească, cu atât mai mult va fi savurat acum, când omenimea întreagă începe să se desmeticească din amoriște îndreptându-se spre sfânta taină a Penitenței.

Adaptându-ne spiritului vremii, cunoscând necesitățile și exigențele sufletești ale credincioșilor, recomandăm cu toată căldura sufletului desfacerea cât mai întinsă a acestei broșuri.

Dr. George Fireza S. I.: «Acatistul Preasfintei Inimi». Grijă și dragostea dumnezească supraveghează totdeauna asupra noastră, dar ni-se împărtășește a se vărsa asupra noastră din mai multă abundență în acest An Sfânt.

Pentru a atrage atenția credincioșilor asupra acestui mare eveniment din istoria mântuirii sufletelor noastre, Autorul prinde momentul oportun pentru a ne da o mică operă în care se sintetizează într'un chip așa de fericit cultul ce datorim Preaiubitoarei Inimi a lui Isus.

Cultul Preasfintei Inimi s'a dezvoltat și practicat cu deosebire în Apus, însă îmbrăcat sub forma de Acatist va fi accesibil și la noi și sperăm, că nu va rămâne fără roade, «căci Domnul le dă dar celor ce-l iubesc pe El».

Dr. Taloș Augustin: «Cetatea Gherlei» spicuri istorice. Împlinirea conștiințioasă a datoriei în oricare domeniu este atitudine demnă pentru orice om, și aceasta îndulcește și umple de mângăere cele mai dezagreabile funcțiuni. Fruct al unei astfel de concepțiuni despre viața și multiplele ei aspecte, lucrarea «Cetatea Gherlei», merită o deosebită mențiune. Se evidențiază nu numai prin numărul bogat de date interesante puse la dispoziția celor dornici să cunoască «colțul unde radiază atâtea opere de binefacere», cât și prin bunătatea și dragostea față de cei oropsiți și victimele vieții, ce se desprinde din fiecare pagină.

Statistica este o disciplină folositoare ori chiar necesară oricărei științe, dar este cu atât mai indispensabilă pentru educația

rațională și roditoare a celor ce se par în corigibili. Lucrarea «Cetatea Gherlei», care este o statistică de date importante din istoria «Institutului preventiv de minori», și unica în această direcție, cunoașterea ei se impune tuturor celor ce păstrează o iubire oarecare «micilor victime ale vieții».

Pătrunși de dragoste și compătimire totodată, recomandăm cunoașterea acestei cărți într'un cerc cât mai larg.

Dr. Zoltan Matolay: «Anul sfânt la Roma» traducere. Literatura euharistică în limba română este foarte puțin reprezentată, ori aproape disparentă. Chiar prin acest fapt se impune ca un trainic monument drama euharistică «Anul sfânt la Roma», operă a unuia dintre cei mai străluciți preoți ai omenirii, Calderon dela Barca.

Perlă a literaturii universale, drama susnumită este o sinteză isbutită a întregii doctrine creștine. Orice suflet cu frica lui Dumnezeu află în cetirea ei o învățatură și înălțare sufletească.

Se desface cu prețul disparent de 16 Lei.

Dorim tuturor cititorilor noștri
sărbători fericite.

LA LIBRARIA DIECEZANĂ, Gherla

se află de vânzare

Cărți de rugăciuni:

Mângăierea Creștinului de Genț.

Prețul 80 Lei.

Vie împărăția Ta. — Prețul 40 Lei.

Galea Ceriului. — Prețul 30 Lei.

Asortiment bogat de tot felul de rechizite cancelariale necesare pentru Oficiile protopopești și parohiale.

Protocol exhibitor, legat în pânză

Matricula Botezaților, Cununaților,

Morților, legată în pânză á 280 L.

Protocol pentru *Rațiuni* 280 Lei.

Protocol pentru *Liturgii, predici, carte postală, protocol de ședințe* á 180 L.